

Simon Elo ps

Kirjallinen kysymys vaalirahoituksen ennakoilmoituksen asettamisesta pakolliseksi ja ylärajasta vaalikampanjan rahoitukselle

Eduskunnan puhemiehelle

Hallituksen esitys (HE 73/2015 vp) sisältää puoluelakiin ja ehdokkaan vaalirahoituksesta annettuun lakiin perusteltuja muutoksia. Puoluetuen eli puoluelain nojalla maksettavan valtionavustuksen käytön valvonta halutaan siirtää valtionalouden tarkastusvirastolle, mikä on mielestäni selkeä parannus ja resurssien uudelleen kohdentaminen. Ongelmana aikaisemmin on ollut myös se, että ilman kansanedustajapaikkaa kaksissa peräkkäisissä vaaleissa jääneet puolueet on tylysti poistettu puolerekisteristä, mutta jatkossa puoluetukea saavan puolueen ei enää edellytettäisi keräävän uusia kannatusilmoituksia voidakseen pysyä ja toimia rekisteröitynä poliittisena puolueena. Kokonaisuudessaan valvonnan toimivalta ja edellytykset poliittisen toiminnan jatkamiselle selkiytyvät, mitä voidaan myös kansalaisen näkökulmasta pitää tervetulleena. Puolueiden on puoluetuen reilumpien jakoperusteiden voimaan tullessa helpompi päästä eduskuntaan ja muihin luottamustehtäviin.

Vaalirahoituksen läpinäkyvyyden lisäksi tarvitaan kuitenkin parannuksia, jotta yksittäisen ehdokkaan tai yksittäistä ehdokasta tukevien tahojen resurssien joustava käyttö ei hämärtäisi kansalaisten silmissä demokratian peruseriaatteita ja vaikuttaisi liikaa vaalien tuloksiin. Poliittisen sanoman pitäisi aina olla taloudellisten resurssien ja muiden käytettävissä olevien varojen painoarvoa suurempi. Tällä hetkellä esimerkiksi vaalirahoituksen ennakoilmoitus on vapaaehtoinen, eikä vaalirahoituksen kampanjakattoa ole asetettu muilta osin kuin yksittäisten tukijoiden kohdalla. Yksittäisiä tukijoita voi kuitenkin olla niin paljon, että vaalikampanjan kokonaiskulut voivat kasvaa jopa yli 100 000 euron.

Vaalikampanjoiden kokonaisrahoitukselle pitäisi asettaa selkeä ja perusteltu yläraja eli niin kutsuttu kampanjakatto. Tällainen voisi esimerkiksi väkirikkaimmassa Uudenmaan vaalipiirissä olla eduskuntavaaleissa 60 000 euroa. Muiden vaalipiirien osalta käytettäisiin samaa periaatetta, mutta huomioitaisiin äänioikeutettujen määrä, joiden suhteessa ylärajaa skaalattaisiin alemmas.

Eurovaaleissa vaalipiirinä on koko Suomi, joten yläraja voitaisiin asettaa 100 000 euroon. Kunnallisvaaleissa eli uuden kuntalain mukaisissa kuntavaaleissa 20 000 euron yläraja on perusteltu väkirikkaimmissa kunnissa, mutta ylärajan pitäisi joustaa alaspäin samoilla periaatteilla kuin aiemmin esittämässäni mallissa eduskuntavaalien osalta. Hyvin pienissä kunnissa edellä mainittu yläraja voisi muuten olla poikkeuksellisen suuri. Kaikkien vaalien osalta pitäisi kuitenkin ehdottomasti vaatia ennakoilmoituksen tekemistä ja harkita ehdokkaiden tukiyhdistysten kirjanpidon tarkistamista ainakin valituiksi tulevien ehdokkaiden osalta.

Kirjallinen kysymys KK 98/2016 vp

Vaalirahoituksen läpinäkyvyyttä voitaisiin parantaa myös siten, että suurimmissa valtakunnallisissa vaaleissa kaikkien vaalikulujen pitäisi kulkea yhden ainoan, valtiontalouden tarkastusviraston valvonnassa olevan pankkitilin kautta, johon voitaisiin erikseen liittää maksukortteja tai sähköisiä järjestelmiä.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko asianomainen ministeri halukas aloittamaan parlamentaarisen dialogin kaikkien eduskuntaryhmien kanssa, jotta Suomeen saadaan perusteltu ja äänioikeutettujen määrän mukaan skaalautuva yläraja vaalirahoitukselle eli ns. kampanjakatto,

onko harkittu vaaliehdokkaiden tekemien ennakkoilmoituksen velvoittavuutta ja valittujen ehdokkaiden tukiyhdistysten kirjanpidon tarkistamista vaalitoimituksen jälkeen ja

voiko ministeriö selvittää vaalirahoituksen läpinäkyvyyden parantamista edelleen esimerkiksi ottamalla suurimmissa vaaleissa käyttöön valtiontalouden tarkastusviraston valvonnassa olevan pankkitilin, jonka kautta kaikkien vaalikulujen pitää kulkea?

Helsingissä 26.2.2016

Simon Elo ps